

Seudullinen joukkoliikennejaosto

§ 11

13.04.2023

Joukkoliikenteen tarjouskilpailu 2025 –SEUJOUKJ 13.04.2023 § 11
445/02.08.00.01/2023

Joensuun seudun joukkoliikenteen liikennöintikohteiden 2 Hammaslahti-Joensuu-Liperi ja 3 Joensuu-Kontiolahti sopimukset päättyvät 1.6.2025. Kumpaakin kohdetta on liikennöity 16 linja-autolla.

Koska uuden linja-autokaluston toimitusajat ovat pitkiä, jopa puolitoista vuotta, on tarjouskilpailu ratkaistava viimeistään vuotta ennen uuden sopimuskauden alkua. Tämän vuoksi kohteiden liikenne 2.6.2025 alkaen on suunniteltava tänä vuonna. Samoin tarjousasiakirjat on laadittava loppuvuoden 2023 aikana, jotta tarjouskilpailu voidaan käydä keväällä 2024. Joensuun seudullinen joukkoliikennejaosto pyytää nyt lausuntoa sopimusajasta, sopimusmallista ja käyttövoimasta. Syksyllä 2023 pyydetään erikseen lausunto palvelutasosta eli alueittain vuorovälistä, vuoromäärästä ja liikennöintiajasta sekä kalustotyypeistä linjoittain.

Sopimusaika

Päättyvän sopimuksen sopimusaika kohteessa 2 on kolme vuotta ja optiot sekä kohteessa 3 viisi vuotta ja optio. Sopimusaikojen pituuteen vaikuttivat kaikissa kunnissa tapahtuneet kouluverkon muutokset yläkoulujen osalta.

Uudeksi sopimusajaksi esitämme 4, 5 tai 7 vuotta sekä optio 1-3 vuotta. Sopimus ei saa päättyä samaan aikaan Joensuun paikallisliikenteen sopimuksen kanssa vuonna 2028 tai 2031. Mikäli siirrytään sähköbussiliikenteeseen se edellyttää pitkää sopimuskautta sekä kalusto- että latausasemainvestoinnin vuoksi. Myös Lehmon ja Ylämyllyn alueiden tulevat yhdyskuntarakenteen muutokset uusine liikenneväylineen vaikuttavat sopimuskauden pituuteen. Keskellä sopimuskautta ei saisi tulla ennakoimattomia liikenteen lisäystä aiheuttavia muutoksia.

Sopimusmalli

Liikennöitsijöille maksetaan liikennöinnistä kuukausittain jälkikäteen.

Päättyvissä sopimuksissa on ollut käytössä kannusteurakkamalli, jossa on ollut vuosihinta ja muutokset tehdään yksikköhinnoilla (autopäivä, linjatunti, linjakilometri). Kannusteurakkamallissa on maksettu vuoden ajan kiinteää korvausta, minkä jälkeen 30 %:n osuus on sidottu matkustajamäärään. Ongelmana on ollut, etteivät muutoksissa käytettävät yksikköhinnat ole aina olleet suhteessa vuosihintaan eikä kuukausihinta huomioi kausivaihteluita.

Paikallisliikennekohteessa on käytössä Suomessa yleinen bruttomalli, jossa liikennöitsijälle maksetaan yksikköhintojen (autopäivä, linjatunti, linjakilometri) mukaan ajetusta liikenteestä. Liikennöitsijälle voidaan myös maksaa laatupalkkiota asiakastytyväisyystutkimuksen ja liikennöintivarmuuden perusteella. Ajamattomien vuorojen ja palvelurikkeiden perusteella korvausta voidaan vähentää tai sanktioida.

Kohteissa 2 ja 3 esitetään siirtymistä bruttomalliin kuten kohteessa 1 Joensuun paikallisliikenne.

Käyttövoima

Näissä seutuliikennekohteissa käytetään kahdenlaista kalustoa: matalalattia-busseja ja kouluautoina seutubusseja. Myös pienkalusto on mahdollinen.

Seudullinen joukkoliikennejaosto

§ 11

13.04.2023

Puhtaan kaluston direktiivi koskee vain matalalattiabusseja, joista lukumäärältään 41% tulee olla puhtaita ajoneuvoja ja niistä puolet sähköbusseja. Puhtaita käyttövoimia ovat lain mukaan biopolttoaine, kaasu ja sähkö, kansallisessa laissamme ei kuitenkaan ole meille sähköbussivaatimusta. Paikallisliikenteen tarjouskilpailussa vuonna 2020 halusimme direktiivin mukaisen osuuden puhtaita autoja, joissa sai käyttää uusiutuvaa dieseliä (HVO), biokaasua tai sähköä. Tarjouskilpailussa käyttövoimat oli pisteytetty, vety rinnastettiin sähköön.

Linjapituudet Hammaslahden, Kontiolahden ja Liperin suuntaan ovat sellaisia, että sähköbussit ovat jo mahdollisia. Toisaalta linjalla 101 Niittylahti-Joensuu-Ylämylly sähköbussit pitäisi vaihtaa lataukseen linjan päistä ellemmme salli vaihtoa Joensuun keskustassa, muilla linjoilla vaihto onnistuu Joensuussa. Seutubussejakin löytyy jo sähköisinä, mutta ajosuorite voi olla niin pieni, esimerkiksi Liperi-Ylämylly-Liperi tai Lehmo-Kontiolahti-Lehmo, ettei se ole taloudellisesti järkevää.

Wegas avasi syksyllä 2022 biokaasun tankkausaseman Joensuuhun Wahlforsinkadulle. Kaasubusseja on saatavana sekä matalalattiabusseina että seutuliikennebusseina. Pienkalustossa on vähän tarjontaa sähkö- tai kaasubusseina.

Hintatason ennustetaan olevan lähellä nykyisten sopimusten indeksikorjattuja yksikköhintoja. Suurin merkitys hintaan on liikenteen määrällä. Myös kaluston ikä vaikuttaa hintatasoon, käytetäänkö uutta vai käytettynä hankittua kalustoa. Paikallisliikenteen tarjouskilpailussa vuonna 2020 halvimman ja kalleimman tarjouksen ero oli 10 %, ja kaikkia käyttövoimia tarjottiin.

Tarjousasiakirjojen valmistelua varten pyydämme kunnilta lausuntoa sopimusajan pituudesta, sopimusmallista ja linja-autojen käyttövoimasta. Käyttövoiman osalta pyydämme näkemystä seuraaviin kysymyksiin: Halutaanko puhdasta käyttövoimaa lain vaatimusta enemmän, halutaanko esimerkiksi kaikkien matalalattiabussien olevan puhtaita? Halutaanko kaikkien seutubussien tai osan seutubusseista olevan puhtaita esimerkiksi ajosuoritteen perusteella?

Valmistelija: joukkoliikennesuunnittelija Timo Lappi

Joukkoliikennelogistikon päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

pyytää tulevaa tarjouskilpailua varten kunnilta lausuntoa 31.5.2023 mennessä

- sopimusajan pituudesta,
- sopimusmallista ja
- linja-autojen käyttövoimasta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa Joensuussa 14.4.2023.

Anja Tolvanen
asiakirjahallintosihteeri

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen

Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleisessä tietoverkossa 13.4.2023.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 11

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Muutoksenhakukielto ja peruste:

Päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, jolloin kuntalain (10.4.2015/410) 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.